



עבודת גמר במסלול המחקרי

עבודת הגמר ('התזה') מצביעה על יכולתו המחקרית של התלמיד. העבודה תשקף את יכולתו להגדיר שאלה מחקרית ביקורתית הנובעת מהמשגה תיאורטית והמתבטאת בבירור נושאים, בהעמקה ובמשתנים הניתנים לאופרציונליזציה.

לצורך ביצוע מטלה זו מומלץ להגביל את היקף המחקר למספר משתנים עיקריים לבדיקה (בתוספת משתני בקרה במידת הצורך), או לניתוח איכותני שווה היקף של טקסטים או תהליכים במסגרת אירוע/ארגון/תופעה חברתית. עוד לפני תחילת העבודה על הצעת המחקר, יש לוודא שלתלמיד תהיה גישה למספר מספיק של משתתפים או גישה לחומר הנדרש.

על סטודנט המעוניין ללמוד במסלול המחקרי והעומד בתנאי הקבלה, לפנות לאחד מחברי הסגל הקבוע של בית הספר (ראו [רשימת חברי הסגל ותחומי העניין שלהם](#)), ולקבל את הסכמתו להנחיה עד סוף שנה א' של הלימודים.

מסגרת הזמנים להגשת עבודת הגמר

משך הזמן הכולל לכתובת עבודת גמר הוא עד שנה. תלמיד אשר יעריך כי לא יעמוד בלוח הזמנים הנדרש להגשת עבודת הגמר – וזאת מסיבות מוצדקות ובנסיבות מיוחדות – יעביר מכתב מנומק אל ראשת תכנית המוסמך בבקשה להאריך את מועד הגשת העבודה לאחר קבלת המלצת המדריך. ראשת התכנית תאשר הארכה אם שוכנעה כי אמנם הנסיבות המיוחדות, שאינן בשליטת התלמיד, מנעו מהתלמיד מלהשלים את עבודת הגמר במועד.

המועד האחרון להגשת עבודת הגמר הוא בסוף שנת הלימודים השנייה והאחרונה לתואר, ולא יאוחר מסוף חודש ספטמבר.

תלמיד לא יוכל לקבל הארכה מעבר לשנה מסיום לימודיו בשנת הלימודים השנייה.

הצעת המחקר

על סטודנט הלומד במסלול המחקרי להגיש למנחה שלו הצעת מחקר שתשמש בסיס לעבודת הגמר שלו. מועד הגשת ההצעה יימסר על-ידי מנחה סמינר התזה, ובכל מקרה לא תוגש ההצעה לאחר יום סיום סמסטר א' של שנת הלימודים השנייה של הסטודנט.

בהצעה יש להתייחס לסעיפים הבאים:

- א. השאלה המחקרית וחשיבותה לתחום המחקר.
- ב. הידע הקיים בנושא: תקציר סקירת ספרות רלוונטית ממוקדת לשאלת המחקר.

- ג. תיאור מערך המחקר המוצע, ושיטות המחקר: המדגם, כלי המחקר, ניתוח הנתונים ודאגה לאמינות הממצאים.
- ד. היבטים אתיים של המחקר.
- ה. מגבלות המחקר ותרומת המחקר.
- ו. רשימת מקורות (ביבליוגרפיה).

הנחיות טכניות

- ההצעה תהיה בהיקף של עד 10 עמודים (לא כולל רשימת מקורות).
- ההצעה תודפס דו-צדדית בגופן David גודל 12, רווח שורה וחצי, עם שוליים סטנדרטיים של Word (עליונים ותחתונים 2.54 ס"מ, שמאליים וימניים 3.18 ס"מ).
- ההפניה למקורות ועריכת רשימת המקורות בהצעה ייעשו על-פי שיטת ה-APA (האגודה האמריקנית לפסיכולוגיה).

אישור הצעת המחקר

ההצעה תאושר בכתב על-ידי המנחה ומורה סמינר התזה (ללא ציון), ותועבר לידיעתה של ראשת תכנית המוסמך. אם המנחה יגיע למסקנה כי אין ביכולתו של הסטודנט לגבש הצעת מחקר ברמה מקובלת, יודיע על כך בכתב לסטודנט ולראשת תכנית המוסמך.

אישור ועדת אתיקה

לאחר אישור ההצעה, יגיש הסטודנט בקשה לאישור של ועדת האתיקה של בית-הספר בצירוף תקציר הצעת המחקר. אין להתחיל באיסוף נתונים ללא אישור הוועדה.

עבודת הגמר

הנחיות כלליות

- הסטודנט יסכם עם המנחה לוח זמנים מדויק לביצוע המחקר וכתיבתו, וידווח למנחה על התקדמותו בהתאם לתכנית.
- במחקר הכרוך בעבודת שדה על הסטודנט לאסוף את הנתונים בעצמו. ניתן לערוך את עבודת הגמר על בסיס ניתוח משני של נתונים.
- העבודה תודפס דו-צדדית בגופן David גודל 12, רווח שורה וחצי, עם שוליים סטנדרטיים של Word (עליונים ותחתונים 2.54 ס"מ, שמאליים וימניים 3.18 ס"מ).
- העבודה תוגש בשני עותקים למזכירות המוסמך.

- בכל פרסום המבוסס על העבודה, תצוין עובדת היותה מבוססת על עבודת גמר שנעשתה בבית-הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית באוניברסיטה העברית, בהדרכת המנחה(ים). כל פרסום המבוסס על עבודה שטרם אושרה חייב באישור בכתב של דיקנית בית-הספר (או מי שימונה מטעמה), לאחר המלצת המנחה(ים).
- סטודנט שקיבל מלגה לצורך כתיבת עבודת המחקר יודה לתורמים בפתח העבודה.

היקף עבודת הגמר

א. עבודת גמר בגישה כמותנית

- היקף העבודה יהיה עד 50 עמודים (לא כולל רשימת מקורות ונספחים).
- היקף איסוף הנתונים יהיה כזה שניתן לסיים אותו בזמן סביר.
- המדגם יהיה מספיק גדול כדי לאפשר ניתוחים שהם לפחות דו-משתניים.
- מומלץ שמספר המשתנים התלויים לא יעלה על ארבעה, ומספר ההשערות יוגבל לשמונה.

ב. עבודת גמר בגישה איכותנית

- היקף העבודה יהיה עד 70 עמודים (לא כולל רשימת מקורות ונספחים).
- היקף העבודה צריך לאפשר מצב של רוויה במידע.
- גודל המדגם תלוי בשיטה לאיסוף הנתונים. במחקר שבו משתמשים בראיונות, מספר המשתתפים ינוע בין 9 ל-15.
- בתזות המבוססות על חקר מקרה, מחקר היסטורי ושיטות נוספות שלא הוזכרו קודם לכן: יש להישען בתזה על יותר ממקור אחד ויחיד (למשל, מסמך, מאמר או דו"ח) כדי להבטיח נקודת מבט רחבה ומקיפה של הנושא הנחקר. עם זאת, רצוי להגביל את המקורות למספר סביר ובלבד שיש בהם תכנים המספיקים לניתוח הדרוש.

מבנה עבודת הגמר

להלן המבנה המומלץ לעבודת הגמר. מבנה זה הוא בגדר הנחייה כללית, שבמסגרתה אפשריות וריאציות בהתאם לנושא הספציפי, שיטת המחקר, טיב החומר האמפירי, וכיו"ב. לעתים יהיה צורך בשינוי סדר הפרקים המוצע, במיזוג פרקים שונים לפרק אחד, או בהורדת פרק שאינו מתאים לעבודה הספציפית. אולם, במידת האפשר, רצוי שהסדר יישמר.

1. עמוד שער: כולל את שם האוניברסיטה, שם בית-הספר ושם הסטודנט, נושא העבודה, שם המנחה/ים, תאריך ההגשה, ציון העובדה שהחיבור הוכן כעבודת גמר לקראת תואר מוסמך בתוכנית הלימודים בה הסטודנט לומד. עמוד השער באנגלית ימוקם בצד האחורי של העבודה.
2. תוכן העניינים: שמות הפרקים עם מספרי העמודים.
3. תקציר בעברית.
4. מבוא: נושא העבודה, חשיבותו, הרלוונטיות שלו, מטרות העבודה והבעיות שהעבודה באה להשיב עליהן.
5. סקירת הידע הרלוונטי הקיים בספרות.

6. המסגרת התיאורטית למחקר: כולל מושגים, השערות והרציונל להשערות אלו. במחקר איכותני תיאור גישת המחקר.
7. שיטת המחקר: אוכלוסייה ומדגם, מערך המחקר, מדדים, שיטות איסוף הנתונים ושיטת ניתוח נתונים והרציונאל שלהם. במחקר איכותני, יש להתייחס גם למקומם של החוקר או החוקרת במחקר, והאסטרטגיות להבטחת אמינות המחקר.
8. הצגת ממצאי המחקר וזיקתם להשערות (אישור או דחייה).
9. דיון וסיכום: המסקנות המרכזיות, תרומתן מבחינת גוף הידע הקיים ומבחינה יישומית; אפשרויות היישום של הממצאים, מגבלות בביסוס הממצאים, בעיות תוקף ומהימנות, תוקף חיצוני (אפשרויות הכללה). כיוונים נוספים למחקר בתחום.
10. נספחים: כגון שאלונים, מסמכים רלוונטיים, לוחות סטטיסטיים נוספים.
11. רשימה ביבליוגרפית.
12. תקציר באנגלית (abstract): הצגת הבעיה, שיטת העבודה, הממצאים העיקריים ומשמעותם (עד שני עמודים).

שיפוט עבודת הגמר

לאחר הגשת עבודת הגמר, יבדוק אותה המנחה ויעביר בכתב את ההערכה והציון שנתן לה בכתב לראשת תכנית המוסמך, בצירוף המלצותיו לקורא שני. ראשת התכנית תבחר את הקורא השני ותעביר לו את העבודה לבדיקה. על הקורא השני למסור למזכירות המוסמך את הערכתו בכתב וציון של עבודת הגמר תוך חודשיים מקבלת העבודה להערכה.

ציונה הסופי של עבודת הגמר יהיה הממוצע של ציוני שני הקוראים: זה של המנחה וזה של הקורא השני. במקרה שלעבודה שני מנחים, משקל הציון שלהם הוא 50% ומשקל הקורא השני 50%.

במקרה שנדרש תיקון של עבודת הגמר לאחר הערכת הקוראים, יגיש הסטודנט למנחה עותק של העבודה המתוקנת. המנחה יאשר את התיקונים ויעביר את העבודה הסופית למזכירות המוסמך.

הציון שניתן לעבודת הגמר הינו סופי, ולא ישתנה אף אם נדרש הסטודנט להגיש תיקון ואכן הגיש זאת.

סטודנט רשאי לערער על הציון שניתן לעבודת הגמר שהגיש באופן מנומק תוך 72 שעות ממועד פרסום הציון. ערעור על ציון העבודה עלול לדחות את מועד אישור הזכאות לתואר. לאחר קבלת הערעור, תימסר עבודת הגמר להערכה עצמאית על ידי קורא נוסף. הציון שניתן הקורא הנוסף ישוקלל עם ציוני שני הקוראים המקוריים בהתאם להחלטת בית הספר, ובכל מקרה לא יקבל כל ציון משקל של למעלה מ-50%.

עבודת גמר שכל אחד מקוראיה העניק לה ציון 90 ומעלה, תועבר לספריית עבודה סוציאלית.